

Mentsük meg hazánkat!**Keresztények egyesüljünk!**

A Keresztény Szociális Párt és a földmivesosztály.

Az új bornál és az új barátságnál jobb a régi bor és a régi barátság. Az új bornak előbb ki kell fornia magát, az új barátságnak át kell esnie a tűzpróbán, hogy megítélhessük, mi lesz belőle.

A földmives-, birtokososztály egész sereg új barátot láthat most maga körül. Sűrűnekforognak, tanácskoznak, gyűléseznek, s mind azt állítják, hogy napestig a földmives-osztály jobb sorsának munkálásában fáradnak.

Hát legyünk egy kissé óvatosak. Az új bor még nagyon zavaros, s az új barátság, bár nagyon hizelgős természetű és inkább igyekszik kedveset, mint igazat mondani, semmiképpen sincs még kipróbálva. Sőt egy kissé gyanús is, épen, mert nagyon kelleti magát. Ha jobban szemügyre vesszük e nagy barátság prédikálóját, minden fáradság nélkül felismerhetjük bennük azokat, akik ezelőtt épen nem rajongtak a faluért, akik többet szidták, mint dicsérték a gazdálkodókat, akiknek nagyon kedvére volt minden olyan háborús törvény, amely a termelő kezét-lábát guzsba kötötte s őt a spekulációnak teljesen kiszolgáltatta. *Vajjon megtértek most, vagy csak spekulálnak?*

A gazdálkodó falusi népnek vannak olyan barátjai is, akik nem most fedezték fel a falu értékét, akik barátai voltak abban az időben is, amikor nagyon is divat volt a falusi embert becsmérlni és rágalmazni. *Ezek közé a régi barátok közé tartozik a Keresztény Szociális Párt (néppárt) is, amely húsz éven keresztül jóformán egyedül képviselte az országgyűlésen a falusi nép érdekeit.* El is nevezték ezért maradi pártnak, falusi pártnak és üldözték minden erőhatalommal, nehogy döntő súlylyal léphessen föl a minden oldalról szorongatott s mindenki által kizsákmányolt nép érdekében.

Ez a párt szól ezekben a sorokban hozzátok, keresztény földmivesek, mezőgazdasági munkások

és birtokosok. Azt akarjuk elmondani, hogy miképpen kívánjuk a jövőben az új államban, az új gazdasági és társadalmi rendben az életet termelő, a földet művelő, a falukon, tanyákon lakó nép érdekeit képviselni és megvédelmezni.

Földet a népnek!

A közel ötszázéves harcban, a Doberdó sziklái mögött, a Piave mocsarában, a messzi Oroszországban s a fekete hegyek országában rettentő nappalokon és rémes éjszakákon a falusi nép milliói nem a Wertheim-kasszákra gondoltak, hanem a földre. A vérrel és verejtékekkel sokszorosan megszentelt hazai földre, amelyből soknak, sok százezernek egy talpalatnyi sem jutott, amelyet mégis védett abban a tudatban, hogy abból élt meg a múltban és akar megélni a jövőben is. *A falusi népnek békében és háborúban a föld az álma, a szerelme, össze-reménységeinek középpontja.* Akkor érzi magát igazán szabadnak és függetlennek, érzi magát úrnak, ha saját földjének gyümölcsével táplálhatja családját, s így életének jó- vagy balsorsa csak saját két karjának erejéből és az Isten áldásától függ.

Miután így köztudomású és senki által le nem tagadható valóság, hogy mindenki, aki földet művel s a föld megmunkálásához ért, *tulajdon földre vágyik*, ezt a vágyakozást a közérdekében lehetőség szerint ki kell elégíteni. A Keresztény Szociális Párt, ismerve a földművelőknek ezt a méltányos vágyakozását, programjában részletesen megállapítja, hogy miképpen kell ezt a vágyat kielégíteni.

A programnak a földbirtokpolitikára vonatkozó része szó szerint így szól:

•A világgazdasági versenyben hazánk a legtöbb kilátással mezőgazdasági terményeivel vehet

részt és azért a földművelés fejlesztésére s a többtermelés előmozdítására kell törekednünk.

16. Követelünk tehát olyan állami *birtokpolitikát*, amely erősen szaporítja az önálló és életképes gazdaságok számát a hősöknek, rokkantaknak s általában azoknak földhözjuttatása által, akik a gazdálkodáshoz szükséges kellekekkel bírnak.

17. Az országos *birtokreform* keresztülvitelére sajátítsa ki az állam a törvényhozás hozzájárulása mellett a *parcellázásra* szükséges ingatlanokat (a hadi nyereségből vásárolt birtokokat, az idegen állampolgárok birtokát, latifundiumokat, hitbizományi, egyházi és községi birtokokat), úgy, hogy a mezőgazdasági termelés folytonossága meg ne zavartassék.

Ezeknek a programmpontoknak alapján hosszabb tanácskozás és alapos megvitatás után javaslatot is tett a földkérdés megoldására. A javaslatnak, valamint a programnak főbb pontjai a következők:

Először: A birtokpolitikának arra kell irányulnia, hogy minél több önálló és életképes gazdaságot teremtsen. Ennek megfelelően azokat kell földhöz juttatni, akik a gazdálkodáshoz értenek, nem pedig általában azokat, akik földet akarnak. Ha válogatás nélkül mindenki kaphatna földet, az azzal az eredménnyel járna, hogy egyrészt a föld egy jó része a rossz gazdálkodás miatt alig teremne valamit s így szaporítaná a megélni nem tudó családok számát, csökkentené az általános termelést és éhínséget okozna az országban, másrészt ezek, akik gazdálkodni nem tudnak, hosszabb-rövid ideig tartó gazdálkodás után elköttyavetelnék a kapott földet és így csak a mindig éhes spekuláció járna jól.

Másodszor: Annyi földet kell kapni, illetőleg annyira kell kiegészíteni azok birtokát, akik földet kapnak, hogy abból megfelelő munkával tényleg meg lehessen élni. Nem lehet tehát meghatározni, hogy öt holdat, tíz holdat, vagy huszat kapjon mindenki, hanem aszerint kell földet adni, hogy mekkora munkaerővel rendelkezik az új birtokos, mennyi a gyermekek száma, mekkora a család anyagi ereje és milyen az a föld, amelyik kiosztásra kerül?

Harmadszor: Az a követelésünk, hogy a földet a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett örök-tulajdonba kapja mindenki. Közös lehet a legelő, de nem lehet közös a szántóföld. Amint közös lónak tőrös a háta, úgy a közös földnek tulajdonképpen senkisé is volna az igazi gondozója. A gazda szemében csak az a föld értékes és érdemes is arra, hogy minden igyekezettel javítsa és gondozza, amelynek tulajdonosa, amelyet a családban örökségképpen hagyományozhat. 1848-ban földmives-testvéreink levetették magukról a jobbágyság igáját. Nem hiszem, hogy egy is volna közöttünk, aki most

egy másik igába akarná fejét behajtani, aki most az államnak akarna örök jobbágya, holtanapjáig bérfizetője vagy járadékosa lenni. Amin gazdálkodunk, az legyen a miénk és nem az államé.

Negyedszer: Azt akarjuk, hogy az állam juttassa birtokhoz először azokat az érdemeseket és gazdálkodáshoz értőket, akik földnélküliek és a fronton szolgáltak. Azután azokat a hadiözvegyeket, akiknek munkaképes fiaik vannak. Azután azokat a rokkantakat, akik még valamelyes munkaképességgel bírnak s akiknek munkaképességét a családjuk tudja kiegészíteni. Azután kapjanak földet azok a törpe-birtokosok, akik saját családjukkal nagyobb területet tudnának megművelni, mint aminővel rendelkeznek. Jussanak földhöz a visszavándorlók és természetesen azok, akik olyan birtokon álltak szolgálatban, amely parcellázásra került.

Ötödször: Földarabolásra vegye az állam igénybe azokat a birtokokat, amelyek olyan helyen fekszenek, ahol a község birtokszerzését eddig akadályozták. Ilyen esetben nem tehető különbség birtok között, legyen az akár hitbizományi, akár egyházi, akár bankbirtok, akár egyéb tulajdon.

Hatodszor: Helyeseljük, hogy a kormány a 200 holdon aluli birtokokhoz nem akar hozzányúlni és hogy az ötszáz holdon aluli birtokokat is csak a legnagyobb szükség esetén kívánja a feldarabolás céljaira igénybevenni. Ahol több birtok között lehet válogatni, ott sorrend szerint feltétlenül először az idegenek birtokát, azután a hadsereg szállítóknak a háború alatt vásárolt birtokát kell igénybevenni.

Hetedszer: Gondoskodni kell a kormánynak arról, hogy az új birtokosok, de a régiek közül is mindazok, akik erre rászorulnak, állami pénzügyintézetek útján a birtok felszerelésére olcsó kölcsönhöz jussanak. Hogy az állatokat és gépeket lehetőleg hatósági közvetítés útján a közvetítő kereskedelem kiuzsorázásától megkímélve szerezhessék be.

Ezek a földbirtokreformra vonatkozó főköveteléseik a Keresztény Szocialis Pártnak. Természetesen pártolunk minden olyan bárhonnan jövő indítványt, törvényjavaslatot, amely az ország gazdasági rendjének megbolygatása nélkül, a termelés veszélyeztetése nélkül, a gazdálkodás jövedelmezőségének kockázata nélkül, a magántulajdon elközbiztossága nélkül lehetővé teszi, hogy a földet művelő osztály jobban gyarapodhassék, nyugodtabban élhessen és nagyobb kedvvel, több eredménnyel gazdálkodhassék. Annyit azonban szükségesnek tartunk megjegyezni, hogy Magyarországnak húsz millió körül van lakosa és mindössze körülbelül 30.000.000 mezőgazdasági művelés alatt álló földje (kert, rét, szántó, erdő, szőlő, sth.). Ebből

az egyetlen számból világos, hogy mindannyian a gazdálkodásból meg nem élhetünk, mindannyian élethivatásunkká a gazdálkodást nem tehetjük. Egészen bizonyos, hogy nagyon sokkal több lehet és kell, hogy legyen a gazdálkodók száma, mint amennyi van. Földhöz kell tehát juttatni az erre érdemeseket és a gazdálkodáshoz értéket. *Törődjünk azonban abba bele, hogy továbbra is leszünk sok százezren, akiknek az ipari munkával, fejmunkával kell megkeresniük a mindennapi kenyerüket. És meg is kereshetjük, mihelyt egy számban, vagyisban, termelő-képességben erősen meggyarapodott földműves-osztály van az országban.* A földműves-osztály rá van utalva az iparosságra, kereskedőre és valamennyien együtt a fejmunkásra. Ezt hirdeti és vallja állandóan a Keresztény Szocialista Párt (néppárt), amelyik egyesíti magában a munkást és a polgárt, a falusi és városi dolgozó elemet, mondván, hogy *nem egymás ellen harcolva, hanem egymás kezére dolgozva találjuk meg számításainkat.*

A további földműves-programm.

A földbirtokpolitika ugyan ma a legsürgősebb teendő, de emellett sok egyéb olyan követelése is van a magyar mezőgazdaságnak és a földműves-osztálynak, amelyeket az ország új berendezésénél figyelembe kell venni, nehogy elveszítsük a révén, amit nyertünk a vámon. A Keresztény Szocialis Párt azért még a következő követeléseket állította fel programjában:

«18. Követelünk olyan *kereskedelmi és vámszerződéseket*, amelyek a fogyasztás érdekeinek kiszolgálása mellett védik földünk természetét és a mezőgazdasági munka jövedelmezőségét.

19. Jogrendszerünkbe vezettessék be a *törzsöröklés* rendszere, a gazdasági egységek oszthatatlanságának kimondásával.

20. A *tagostást* állami költségen haladéktalanul végre kell hajtani az egész országban olyképp, hogy a legkisebb birtokok a falu közelébe essenek, a közlegelők pedig oszthatlanul megmaradjanak, illetőleg visszaálltassanak.

21. Gondoskodjék az állam *jó utakról, mezőgazdasági* kisvasutaknak, hajózási és öntözési csatornák létesítéséről.

22. A törvényhozás rendezze a mezőgazdasági hitelt a lajstromjelzalog bevezetésével és hosszulejártatú üzemi hitelt nyújtó *altruista pénzügyintézetek* létesítésével. Erre a célra fordítandó elsősorban a hadiközpontok vagyona.

23. Követeljük a mezőgazdasági célokat szolgáló hitel-, termelő-, értékesítő-, bérlő-*szövetkezeteknek* állami kedvezményekkel való támogatását és állami közraktárak felállítását.

24. A közoktatás legyen a mezőgazdaság érdekeire figyelemmel és építse ki a *gazdasági szakoktatás* rendszerét, betetőzve mezőgazdasági főiskolák és egyetem felállításával.

25. Követeljük a mezőgazdasági *kamarák* felállítását, az egész mezőgazdasági termelésre kiterjedő hatósági jogkörrel.

26. Követeljük a *mezőgazdasági ipar* hathatós állami támogatással való fejlesztését.

27. *Idegének és bankok törvényileg tiltassanak* el a birtokvásárlástól és bérléstől.

28. Követeljük a *mezőgazdasági munkásság* betegség és baleset elleni biztosításának önállósítását és kiépítését.

29. Követeljük a *közigazgatásnak* megfelelő gazdasági képesítéssel bíró tisztviselőkkel való kiegészítését.

30. A kormány gondoskodjék olyan *adótvényekről*, adókiivetési rendszerről és adókönyvekről, hogy a földműves nép adóját saját maga könnyen ellenőrizhesse.

31. Követeljük a *terményteljesítésnek* és általában a közvetítő kereskedelemnek olyan megrendszabályozását, hogy mesterséges áralakulás, a termelő és fogyasztó kizsákmányolása lehetetlen legyen.

32. Követeljük az *élelmiszerek hamisításának* büntett gyanánt való üldözését.»

Nem akarjuk a pontokat magyarázni. Beszélnek azok maguk helyett, mert világosak és határozottak. Csak rámutatunk egyiknek-másiknak rendkívüli fontosságára. Ott van a 18. §. Ha érvényesül azok törekvése, akik semmi egyebet nem néznek, csak azt, hogy a városi lakosság minél olcsóbban megélhessen, akkor olyan szerződéseket fog az állam a szomszédos országokkal kötni, hogy azok minden terménye szabadon bejöhessen s a világversennyel szemben semmiféle védelmet nem fog nyújtani a hazai termelésnek. Ebben az esetben a mi magas napszám- és földárak mellett termelt búzáinkat veszteségre kell eladnunk, úgyszintén állatainkat is és mi, akik a magas adókat is fizetjük, okvetlenül tönkremegyünk. Olyan vám- és kereskedelmi szerződéseket kell tehát kötni, amelyek a földművelés érdekeire figyelemmel vannak és azt védelemben részesítik. Amelyik párt ezt nem veszi programjába, az nem barátja, hanem nyílt vagy titkos ellensége a földműves-osztálynak.

A *hadiközpontokat fel kell oszlatni*. Elég volt már az uralomból, amelyet az egész birtokos-osztály fölött gyakoroltak és elég volt abból az adóból, amelyet rajtunk a háborús évek alatt beszedtek. Azokat a mi zsebünkből kivett milliókat a kormány fordítsa a földművelés céljaira.

Fontos az a követelésünk is, hogy a törvényhozás tiltsa el az idegeneket és bankokat a földvásárlástól. Ha már egyszer beláttuk, hogy